

Beskrivelse af den pædagogiske praksis for Børnehuset Kildespring

Indledning

Børnehuset Kildespring har i dette dokument beskrevet, hvordan den pædagogiske praksis udmøntes og hvilke tanker, der ligger til grund for denne praksis. Beskrivelsen er for forældre og medarbejdere og det er på baggrund af tidligere praksis, erfaringer, kurser i kommunalt regi, pædagogiske debatter og beslutninger i personale gruppen, at denne praksis er blevet til.

Dokumentet er delt op i 3 dokumenter: den pædagogiske hverdag, en læreplan og et dokument for personalesamarbejde.

Herlev Kommune har et værdi grundlag og det er på dette grundlag, at Børnehuset Kildespring har vedtaget egne lokale værdier, som ligger tæt op af de kommunale. Disse er beskrevet i afsnittet under værdigrundlag.

Børnehuset Kildesprings pædagogiske arbejde og planlægning har udgangspunkt i Herlev Kommunes Børnepolitik, Rammeplanen samt de institutionspolitiske målsætninger og værdier.

Rammeplanen og De Børnepolitiske Målsætninger er både et arbejdsgrundlag og et redskab for vor praksis. Rammeplanen er en viderebygning af dialoggrupper, tværfagligt samarbejde vedrørende brobygning og kursusforløb, den integrerende baggrund, besøg i Reggio Emilia (Italien) for pædagoger, ledere og konsulenter.

Det er på baggrund af disse erfaringer, at Rammeplanen er et vigtigt arbejdsgrundlag for os. Rammeplanen danner et pædagogisk forløb for børnene fra de starter i daginstitution til de er 10 år – det vil sige den skaber en "rød tråd" fra vuggestue, børnehave, SFO, børnehaveklasse og indskoling, det som vi i daglig tale kalder for brobygning.

Derudover er § 11(se fodnote s. 9) er både et forebyggende og et metodemæssigt arbejdsredskab i forhold til sprog og sprogtilegnelse for børn med anden etnisk baggrund, som der skal arbejdes efter for at styrke både det enkelte barn og børnegruppen..

Pædagogisk målsætning og værdigrundlag

Herlev Kommunes værdier for dagtilbud er:

Fællesskab
Anerkendelse
Engagement
Nærvær
Respekt

Børnehuset Kildesprings egne vedtagne værdier er:

Engagement
Respekt og tillid
Personlig og faglig udvikling
Refleksion over praksis
Ærlig dialog og tydelig kommunikation
Empati
Sjov og grin.
Anerkendelse

Disse værdier danner grundlag for den daglige praksis og kommer til udtryk ved et godt arbejdsmiljø og en god tone blandt medarbejdere, i forhold til forældre og blandt børnene. Disse værdier er udtrykt i nedenstående punkter:

Pædagogiske mål og værdier

- Børnehuset Kildespring skal være et sted, hvor børn og forældre til enhver tid føler sig velkommen.
- Hvor personalet viser initiativ, engagement og er målrettede i deres arbejde og hvor gensidig tillid og åbenhed er en forudsætning
- En institution med åbenhed og et godt forældre- og personalsamarbejde.
- Hvor personalet er bevidste om målsætning og pædagogisk praksis og kan formidle den til forældrene i enhver sammenhæng
- Et sted, hvor forældrene taler med personalet, hvis der er noget de undrer sig over og gerne vil have en pædagogisk forklaring til en evt. problemstilling.
- Et sted, hvor forældrene kan se, at der også er fokus på fællesskabet, såvel som på det enkelte barn
- En institution med udvikling i samarbejde med forældrerådet, så vi bedst muligt kan takle de udfordringer, som morgendagen bringer.
- En institution, hvor natur, årstider og traditioner er en væsentlig del af hverdagen.

- Hvor der taget afsæt i børnenes spor.
- Et sted, hvor der er også er spontanitet i hverdagen.
- Et sted, hvor børnene i samspil med hinanden og personalet udvikler deres selvstændighed og selvhjulpenhed.
- Et sted hvor børn og forældre mødes med anerkendelse og respekt.
- Et sted, hvor børnene stimuleres socialt og hvor vi som voksne støtter børnene i at vise indfølelse overfor hinanden.
- Et sted, hvor vi vægter samarbejdet med forældrene i overgangene i barnets liv.

Hvordan opnår vi dette? (se yderligere under "det pædagogiske arbejde")

Børnene deltager aktivt i hverdagens gøremål f.eks. oprydning, rengøring, blomstervanding, indkøb, borddækning, bagning, og meget mere.

De lærer det lokale samfund at kende, hvor de selv bor, besøger hinanden, finder ud af hvor nærmiljøet består af. Vi har mulighed for at se film, teaterforestillinger og vi afholder en temaer om årets emner og årstidernes traditioner (højtiderne).

Vi tager på tur i naturen, hvor børnene bl.a. lærer at værne om naturen, at bruge naturen, og ikke mindst at lege i naturen,

Det er blot nogle af de ting, vi foretager os.

Disse ting kan foregå stue vis, på tværs af stuerne eller i aldersopdelte grupper.

Desuden har vi i Børnehuset Kildespring lagt vægt på at arbejde med sproget, bogens, fortællingens og eventyrets betydning. Der er pt. otte uddannede eventyr fortællere, vi har vores eget børnebibliotek og dette arbejde er i fortsat udvikling både internt i institutionen og eksternt i Herlev Kommune.

Børn og voksne skal kende til glæden af at forstå og udvikle egne personlige og sociale kompetencer og derved kunne motivere sig til at møde andre med respekt og anerkendelse. Dette er en afgørende faktor for at kunne opfylde Børnehuset Kildesprings værdier og principper. Evnen til at reflektere og dele den med andre, danner grundstenen i den lærende organisation.

Baggrunden for denne praksis fremgår af "Børnehuset Kildesprings læringsforståelse".

Børnehuset Kildesprings læringsforståelse

I Børnehuset Kildespring mener vi, at børn er forskellige og at den måde, hvorpå de lærer, er individuel fra barn til barn. På grundlag af deres baggrund (den viden, de oplevelser og erfaringer de har med sig) sætter de hver især deres præg på fællesskabet og det er vigtigt, at børnene lærer at forstå og acceptere hinandens forskelligheder.

Børnene lærer såvel gennem aktiviteter, gennem deres leg og i samvær med andre børn. Det er derfor en vigtig forudsætning, at vi giver tid og rum til begge dele, og at børnene, når de er sammen, kan lege uforstyrret. Såvel i den frie leg som i tilrettelagte aktiviteter, er nøgleordet fordybelse og muligheden for at eksperimentere.

Som voksne skal vi være bevidste om, at vi er rollemodeller og dermed vor betydning for børnenes læring. En grundlæggende forudsætning er, at vi kan skabe et trygt miljø for børnene og med til det hører nærværende og anerkendende voksne. At vi kan udstråle engagement har også en stor betydning for børnenes lyst, nysgerrighed og motivation. I vores samvær med børnene og når vi tilrettelægger aktiviteter, skal vi tage udgangspunkt i børnenes spor og støtte op om deres interesser, og vi skal hele tiden være parate til at ændre retning, hvis børnene viser os "en anden vej".

De fysiske rammer, som vi voksne er med til at skabe, har også en betydning og det er vigtigt, at vi arbejder på, at de er inspirerende og lægger op til leg. I forhold til børn med særlige behov skal vi som voksne være ekstra opmærksomme. Det er nødvendigt, at vi tilpasser vores pædagogik i forhold til disse børn og at vi tænker på gruppesammensætninger og positive relationer. Et tæt forældresamarbejde er også en vigtig forudsætning for at kunne støtte op om det enkelte barns udvikling.

Til sidst, men ikke mindst så er vi i Børnehuset Kildespring enige om at glæde, sjov og humor skal være til stede i vores hverdag. Vi er ikke i tvivl om, at børnene og vi trives bedst i en atmosfære af glæde, lyst og begejstring og at denne stemning har en afgørende betydning for såvel børnenes læring som vores formidling af vores praksis.

Personalets udviklings- og læringsforståelse

For at kunne skabe ovenstående rammer er det vigtigt, at vi har fokus på, at vi som personale udvikler os og tilegner os ny viden. Vores daglige erfaringsgrundlag skal være udgangspunkt for refleksioner over egen praksis således, at vi sikrer, at vi udvikler ny forståelse, læring og pædagogik. Vi skal, gennem respekt for hinanden og hinandens arbejde, give plads til at undre sig over os selv og hinanden og til at stille spørgsmål. Når vi går på opdagelse i hinandens forståelser, skaber vi en ny mening og et nyt grundlag for vores praksis og pædagogik i forhold til børnene. Heri indgår også, at ledelsen selv sætter sig i stand til at have en reflekterende dialog over aktuelle situationer, temaer og processer hos sig selv og i personalegruppen og dermed skaber en "opadgående spiral" i Børnehuset Kildesprings læreprocesser. Kontinuitet og sammenhæng er en nødvendighed for tilegnelsen af læring og kompetenceudvikling.

Kvalifikationer, personlige og faglige kompetencer videreudvikles ved, at ledelsen uddelegerer opgaver til det personale, som har potentiale indenfor løsningsfeltet. Dermed gives der plads til at kunne påtage sig opgaver

indenfor egne kompetenceområder, hvor man dygtiggør sig eller tilegner sig ny viden.

Via mesterlære skabes der en gensidighed anerkendelse af hinanden og hinandens arbejde og det er netop den forståelse, som skal danne baggrund for vores forståelse for hvordan børnene, ved en anerkendende tilgang, bedst lærer.

Vi udvikler vores viden ved at give oplæg på p-møder og forældremøder, ved kursusforløb og temadage. Ved den årlige "MUS"- samtale fokuseres der på, hvordan man bliver klogere på sig selv og derved udvikler egen praksis og læringsønsker.

Institutionen arbejder med "7-punkt skemaet", som er et evaluerings- og dokumentations skema, som er udarbejdet under implementering af institutionens læreplaner. "7-punkt skemaet" anvendes som skriftlig dokumentation, og som et redskab til at skabe dialog og refleksion over egen og fælles praksis. Derudover anvendes der også SMTTE model i arbejdet det enkelte barn og børnegruppen.

Det pædagogiske arbejde

Børnehuset Kildespring har siden 2003 deltaget i et landdækkende projekt, som blev lanceret af kulturministeriet. Det er "Projekt Læselyst", hvis formål er at motivere børns interesse for bogens betydning og muligheder og derigennem at styrke børns sprog og begrebsforståelse. Dette projekt har Herlev Børnebibliotek været tovholder for.

Børnehuset Kildespring har via dette projekt fået et børnehavebibliotek, hvor der er 350 titler, som tilgodeser både de yngste og de ældre børn. Det indeholder eventyr, socialrealisme, sjove historier, fagbøger, sangbøger m.m. til udlån til forældrene. Disse bøger bliver i særdeleshed brugt dagligt af medarbejderne i deres daglige praksis.

Børnehuset Kildespring deltager årligt i Herlev Fortællefestival, som foregår på bibliotek, udstillingscenter Gammelgård og i Bø. Kildespring og Bø. Eventyrhuset.

Bogen, fortællingen og basismetoder for sprogudvikling internt og eksternt er del af Børnehuset Kildesprings profil. Der arbejdes specifikt med de ældste vuggestuebørn og i særdeleshed med børnehavebørnene. Alle børn tilbydes en 3 års – og en fem års sprog vurdering og på den baggrund er der et tæt samarbejde med talepædagog.

Der nu er 2 uddannede sprogkompetencepædagoger i institutionen. Og som et eksempel på hvordan sprogkompetencepædagogerne kan formidle deres viden til det øvrige personale, har der været afholdt et 5-dages forløb planlagt af sprogpædagog, hvor alle børn og medarbejdere har været involveret. På denne baggrund har alle medarbejdere afprøvet flere metoder med forskellige aldersgrupper.

I samarbejde med Bø. Eventyrhuset har der været afholdt et internt kursus for medarbejdere indeholdende både teori og praksis med fortælling som udgangspunkt. Kurset var rettet mod både børnehave og vuggestue børn. Det interne og eksterne arbejde vedr. sprog og fortælling skal understøtte at kompetencer både bliver udviklet og sikre, at Børnehuset Kildespring fremover fortsat har disse kompetencer. Der er nu otte uddannede fortællere i institutionen.

Det har betydet, at implementeringen af eventyr og fortællingen, rettet mod både børnehavebørn og de ældste vuggestuebørn, nu er blevet et fast forløb med formål, at understøtte tidlig sprogudvikling og opmærksomhed.

“Bogens betydning” er yderligere blevet understøttet af, at institutionen har fået nye bøger til udlån fra Læselyst puljen. Det er betydningsfuldt, at børn tidligt lærer og forstår betydningen af at kunne fordybe sig i en bog med tekst eller billeder, da evnen til at afkode, forstå tekst, symboler m.m. giver børnene motivation til at forstå, aflæse billeder og kunne udtrykke sammenhængen mellem billede og fortællingen i en kontekst..

Børnenes kufferter indeholder børnenes egne fortællinger udformet både skriftligt og i deres eget billedlige udtryk. Institutionen har haft særligt fokus på indholdet i børnenes kufferter for at sikre, at medarbejderne har indblik i den integrerende baggrund og for at forstå hvilken betydning kuffertens brug kan have for det enkeltes barns identitet.

Børnene har taget fortællingen til sig og vi oplever således både vuggestue og børnehavebørn selv lave fortællinger, både genfortælling af eventyr og deres egne historier. Børnenes ordforråd og forestillingsevne oplever vi som mere uddybende og nuanceret, som i især kommer til udtryk i deres leg og handlinger.

Det betyder, at Læselyst og Fortællelyst er en fast forankret praksis i Bø. Kildespring og en del af institutionens profil.

Se yderligere i punktet “ det narrative” under rammeplan.

Som tidligere beskrevet har Bø. Kildespring to sprogkompetencepædagoger og da de arbejder intenst med sprog, begreber, bøger og fortælling, vil institutionen) modtager to-sprogede 3-5 årige børn med et særligt behov for dansk- sprog stimulering. Intentionen er dog, at disse børn vil blive meldt ind i institutionen på lige fod med andre børn.

§ 11 – sprogstimulering for 3-5 årige tosprogede børn

Ifølge folkeskoleloven har Herlev kommune pligt til at tilbyde alle tosprogede børn, der ikke er begyndt i skole sprogstimulerende tilbud, hvis det enkelte barn vurderes at have behov for det. Forældrene har ligeledes pligt til at tage imod tilbuddet om sprogstimulering af deres barn.

Tilbuddet retter sig mod børn fra 3 – 5 år.

I Herlev Kommune er alle institutioner valgt til at stå for dette. Det er institutionernes sprogpædagoger, som varetager dette arbejde.

§ 11 organiseret med et sprogstimuleringsstilbud – en sproggruppe – 15 timer/ 30 t om ugen for de børn, der ikke er i daginstitution, samt en rådgivende funktion fra talepædagog og konsulent med vejledning til personalet / sprogpædagogerne.

§ 11 stk. 3 – for børn, der ikke er i institution:

Talepædagog/ sprogkonsulent fra PPR henvender sig til familier, der har børn på 3 år. Ved besøg i hjemmet vurderes barnets behov for sprogstimulering, og hvis barnet har behov aftales det, hvornår barnet kan starte i sproggruppen.

§ 11 stk. 4 – for børn, der er i institution:

I august måned vurderes de 3 – årige af pædagogen i samarbejde med institutionens talepædagog, og der iværksættes sprogstimulering af pædagogerne i institutionen, hvis der er behov.

Den rådgivende funktion for daginstitutionerne:

Institutionerne vælger en § 11 – kontaktpædagog, der deltager i inspirationsmøderne og formidler viden til institutionen.

Institutionerne kan henvende sig til § 11 pædagogerne for vejledning og ideer til konkrete tiltag, som institutionen kan arbejde med.

Der bliver indbudt til 1 – 2 årlige inspirationsmøder for § 11 – kontaktpædagoger.

Samarbejde med andre kulturinstitutioner

Udover tæt samarbejde med Herlev Børnebibliotek, bliver

Kildegårdens Naturcenter benyttet til særlige temaer og traditioner, som hører årstiden til. Ligeledes til jul besøger børnene centeret og ser teater og Ishøj Teater besøges som fast tradition hver år til jul af børnehavebørnene.

Bibliotek Kilden besøges med jævne mellemrum selvom Bø. Kildespring har sit eget Børnehavebibliotek, idet det er vigtigt, at børn og forældre bevarer tilknytning og brugen af bibliotekernes faciliteter.

Medborgerhusets teaterarrangementer bliver benyttet, når der er arrangementer, som tilgodeser de enkelte børnegrupper. Vi mener, at den bedste oplevelse opnås, når den foregår i mindre grupper og når får børnene får den opmærksomhed og nærhed, som film og teateroplevelser kræver.

Læreplan

Børnehuset Kildesprings læreplan er beskrevet i særskilt folder og den kan hentes på institutionens hjemmeside

[www. boernehusetkildespring.dk](http://www.boernehusetkildespring.dk)

Rammeplan

- Kvalitet på børneområdet
- Læring og udvikling på mange måder
- Kompetencer
- Relationer
- Børns medbestemmelse
- Sundhed
- Det betydningsfulde arbejde
- Børns spor
- Dokumentation
- Kufferten
- Fantasi og fortælling

Kvalitet på børneområdet

Kvalitet på børneområdet er, at have kendskab til børnepolitikken, og forstår at arbejde ud fra det ved at målrette det daglige pædagogiske arbejde i forhold til den.

Bevidsthed om fagligheden er med til at sikre, at der bliver taget udgangspunkt i børnenes behov og spor. Når pædagogen forstår at gribe børnenes idéer og skabe en synergi, opstår begejstring, engagement og motivation hos både barnet og den voksne, hvorved der skabes et naturligt flow i aktiviteten.

Og hvad kendetegner denne kvalitet?

Det er når vi som voksne har skabt et eller flere fællesskaber, hvori børnene føler sig trygge. Og når der er plads til alle børn, skabes der udvikling af børns både personlige, sociale og sproglige kompetencer.

En anerkendende tilgang er, at alle børn har ret til at blive set og hørt. Vi oplever, at når vi arbejder ud fra dette, så er der både fokus på det enkelte barn og gruppen af børn. Og det er i dette betydningsfulde fællesskab, at børn høster erfaringer og udvikler deres kompetencer.

Børns sociale kompetencer / venskaber/relationer:

Definition af sociale kompetencer:

- At kunne indgå i sociale sammenhænge og efterleve sociale spilleregler f. eks. at have eller give omsorg, gide/ville tage konflikter og formå at løse dem ved (at begynde) at kunne indgå i en mægling.
- At kunne forstå og udtrykke sig ved sprog og kropssprog.
- At anerkende og udtrykke egne og andres følelser.
- At kunne vente på "tur" og have kendskab til normer og spilleregler.

Børn udvikler sig og modner forskelligt, også drenge og piger. Ligeledes er det også forskelligt hvornår det enkelte barn knytter sig til en bestemt ven.

Til barnet er ca. 2,5 år leger det ved "siden af" hinanden; det vil sige at legen er genstandsrettet og man kan opleve en form for parallel leg, hvor børnene leger med samme type legetøj, men ikke leger sammen. Først herefter begynder barnet at lege rollelege, oftest startende med "far-mor-børn" lege, da familiebegrebet oftest er det, som barnet kender bedst.

Værdier for rolleleg:

- at forstå sig selv og de andre
- at kommunikere
- at lede andre – at kunne gå på kompromis
- at organisere
- at forhandle
- at mægle
- at indgå i fællesskab
- at bevare egen identitet
-

Personalet støtter børnene i denne udvikling og er ofte rollemodeller i disse lege. Personalet har ligeledes ansvaret for den fysiske indretning, der giver mulighed for, at legens mangfoldige muligheder kan udvikles.

Den psykiske udvikling og hvordan vi prøver at skabe rum for hvorledes børn og personale skal trives i Børnehuset Kildespring, er afhængigt af personalets indbyrdes samspil samt af personalets samspil / samarbejde med forældrene.

Vi vægter personalesamarbejdet og vore indbyrdes relationer højt, da det har en klar afsmitning på, hvordan børnene trives i Børnehuset Kildespring og for hvilke normer i forhold til hvordan, vi behandler hinanden og ønsker at blive behandlet.

F. eks.:

- de voksne er tydelige og opmærksomme rollemodeller
- anviser normer og værdier
- skaber "voksen" politik
- taler ikke ned til hinanden
- inddrager hinanden
- viser respekt
- hjælper hinanden
- sikrer en værdig dialog

Det er vigtigt, at vi formår at rumme børnenes følelser og udtryk og at vi støtter dem i disse til, at de kan aflæse – handle – forstå forskellige situationer.

Vi hjælper barnet med at sætte ord på det, der kan være svært for barnet. F.eks. ved en konflikt mellem to børn, prøver vi at anerkende børnenes følelser og anviser, hvordan man kan aflæse hinandens følelser og derefter handle ud fra disse.

Vores dialog med børnene er først og fremmest at se barnet og støtte det i sin udvikling.

F. eks. : " Jeg kan se, at du bliver ked af det, når hun siger sådan"

" Er det sjovt, det I leger?"

”OK – at Peter er gået med i legen” o.s.v.

Det er ligeledes vigtigt, at vi er opmærksomme på vores kropssprog og ikke altid bruger mange ord til forklaring, men er konkrete og præcise i disse situationer.

Vi mener, at vi forebygger mobning og mistrivsel i Børnehuset Kildespring ved at tage børnene alvorligt og give dem nogle gode redskaber til at håndtere konflikter. Derudover ved børnene, at vi altid står til rådighed. Det betyder, at vi som personale ved, at frustrationer og konflikter skaber udvikling og at gennemleve modspil kan være svært, men at børnene kan få hjælp af os til at forstå sig selv og andre. Vi er bevidste om, at nogle børn skal styrkes særligt i forhold til at knytte venskaber og at vi kan bakke op om en god hverdag for barnet i Børnehuset Kildespring.

Også forældrene har stor indflydelse på og ansvar for hvordan barnets muligheder for venskabsdannelse er, samt dannelse for sociale relationer i deres måde at håndtere opdragelse på. Dette tages op til forældresamtaler om børnenes udvikling.

Børns medbestemmelse:

Børnene bliver inddraget i deres hverdag ved at give dem medansvar og medbestemmelse i det omfang, vi som personale vurderer det er muligt. Ansvar gives i takt med alder og udvikling.

Ved at være opmærksomme på børnenes spor og deres forslag samtidig med at ”7-punktskemaet” (Se under ”Dokumentation”) anvendes som grundlag for den daglige pædagogiske praksis, vil børnenes interesse områder blive medinddraget i planlægningen.

Sundhed

Det er af stor betydning, at vi som medarbejdere indtænker børns trivsel, sundhed og gode fysiske rammer ind i den daglige praksis.

Børnehuset Kildespring har tidligere udarbejdet en kost og bevægelses politik, som danner grundlag for den kost, som børnene indtager i institutionen.

Det betyder, at søde sager kun spises ved særlige lejligheder og årstider og at der lægges vægt på, at den daglige kost sammensætning lever op til Sundhedsstyrelsen anbefalinger. Forældrene opfordres til at ved fødselsdage at servere sunde anretninger. Børnene påskønner dette og for dem er selve sammenkomsten tilsyneladende vigtigere end selve maden.

Motion, sund kost og vigtigheden af, at barnet er bevidst om betydningen af en sund hverdag, lægger et fundament, som vi som medarbejdere fortsat skal være med til at præge. Når vi som institution lægger op til en holdning sammen med de andre institutioner i Herlev, vil forældrene være lydhøre overfor denne holdning og være med til at værdsætte den. Ved at have fokus på bevægelse, styrkes børnenes fællesskaber og dermed deres trivsel. Trivsel har stor betydning for børnenes læring og udvikling.

Se endvidere under ”Børnehusets Kildesprings kost og bevægelsespolitik”.

Det betydningsfulde samarbejde

Se under ”Forældresamarbejde/samtaler”

Brobygning

Brobygningsarbejdet i Kildegårdsskolens distrikt er blevet reetableret af skolens ledelse og ledernetværket i distriktet. Særlige fokusområder: kuffertens betydning for barnet i skolen, samarbejde mellem institutioner og skole samt informationer til skolen omkring institutionernes arbejdsmetoder.

For at styrke og lette overgangen fra børnehave til SFO, børnehaveklasse og skole, har man i Herlev Kommune vedtaget at arbejde med et fælles udgangspunkt i den pædagogiske praksis i institutionerne. Derudover ønsker vi at styrke det enkelte barns selvværd og fællesskabet hos børnene. Når der tales om overgange, er det med henblik på, at der for barnet skal være genkendelighed fra det ene miljø til det næste miljø både i form af genstande og ikke mindst værdier. D.v.s. at elementer, som der har været arbejdet med i børnehaven, bliver anvendt i et ændret eller videreudviklet perspektiv i SFO / bh-klasse. Målet ved arbejdet med kontinuitet og genkendelighed, er at styrke også de svage børn i denne proces.

Der er flere elementer, som vi lægger vægt på:

Det narrative:

Barnets fortællinger om fantasi, oplevelser, erfaringer, dets egen virkelighed har flere væsentlige elementer for barnet. Styrkelse af sprog og sprogforståelse, at kunne dele oplevelser med andre, at være "midtpunkt", knytte egne erfaringer ind i fortællingen og blive en del af et fællesskab, hvor andre drager nytte af et andets barn erfaringer. Også barnet selv får fodfæste og forståelse for sine oplevelser ved dets fortælling. Barnet øger derved sin bevidsthed om sig selv og sit selvværd, når det fulgt med opmærksomhed fra andre børn og voksne. Det giver børnenes "livs historier" en ny dimension, at man kan mødes og opnå en fællesskabsfølelse i det at berette om hændelser for hinanden. Sprogligt skal tilhøreren kunne forstå det fortalte; både fortælleren og modtageren får skabt orden og system ved den levende fortælling og får derved tingene sat på plads i deres verden, også selvom den nogle gange bliver gentaget i fornyet version. I kraft af gentagelser styrkes børnenes forståelse af historien. Det har meget stor betydning for børnenes indbyrdes sociale kompetencer. Personalet får en bred indsigt i børnenes udvikling og af hvad de specielt er optaget af for tiden. Som metode kan bl. a. anvendes dukker, figurer eller fortællekort. "Projekt Læselyst og Fortællelyst" er en vigtig del af det narrative element, som er beskrevet ovenfor. Dette fører videre til:

Barnets spor:

drejer sig om at finde fællestræk i børnenes interesser, som personalet i samråd med børnene vil arbejde med enten kreativt, kulturelt, intellektuelt eller motorisk. Personalet har med dette en overordnet plan for et forløb, men kender ikke på forhånd alle enkelthederne i det, da det er ud fra børnenes ideer og inspiration, at forløbet former sig.

Kufferten:

er et redskab, som vi kan arbejde med fra børnene går i vuggestue. Dens indhold handler om barnet selv. Den indeholder billeder af barnet, tegninger af barnet og dets familie, ting, som afspejler barnets interesser og som har betydning for barnet. Barnets bog vil være i kufferten – en bog som, handler om barnets udseende, familie, adresse, bedste kammerater, livretter, og andre særlige forhold, som vedrører det.

Derudover skal der være en "familieside" med et fast indhold med bl.a. højde og vægt af barnet, navn på forældre, et billede af barnet, således at den dag man starter i institutionen har man fået disse oplysninger. Endelig kan kufferten også indeholde temaer, som børnene har beskæftiget sig med.

Fantasi og fortælling

Se ovenfor under "det pædagogiske arbejde"

Bø. Kildespring har arbejdet med narrative figurer og erfaringer derfra skal anvendes til at sikre større sammenhæng i institutionen - det vil sige at styrke samarbejdet mellem børnehave- og vuggestueafdeling. Figuren, som hedder Stribe, skal via børnene få sin baggrund og historie og være med til at skabe aktiviteter og emner forløb. Stribe har en kuffert og en bog, hvor indholdet vil afspejle Stribes forløb og de processer, som bliver iværksat.

Figuren

- Navn: **Stribe**
- Sokkedyr m. næse/snude, øjne, øre, arme, ben og tunge (se skitse)
- Bor i alrummet (har måske et hus eller en stol)
- Har fødselsdag d. 17/6, hvor der er stribe tema i hele huset (tøj, mad osv.)

Figurens rolle i huset

- Skal skabe samspil mellem børnehave og vuggestue
- Skal ikke med børnene med hjem
- Skal være en synlig figur i huset traditioner (jul, fødselsdag osv.)
- Skal være en fast figur til fredagssamlingerne
- Skal have en "dokumentations" bog
- Kan komme med ture og til andre større begivenheder, med de forskellige børnegrupper
- Kan have en trøste/vinkerolle i hverdagen
- Kan også bruges til at snakke om farver og kropsdele
- Skal være en katalysator til at få børnene (især børnehalebørnene) til at fortælle
- Skal have figuren i baghovedet når der sker noget i huset

Stribes Bog

- Skal passe til Stribe (have striber)
- Billeder af oplevelser Stribe har haft sammen med børnene på forskellige ture/begivenheder
- Også andet end billeder, blade, slikpapir osv. hvad man ellers har fundet
- Bogen skal være tilgængelig for børnene i hverdagen

- Bogen og billeder skal bruges på samlingen, til at fortælle om hvad der sker i huset
- Bogen skal bruges som støtte til at børnene kan fortælle om oplevelser de har haft i institutionen
- Børnene skal fortælle
- Bogen er fælles dokumentation for huset
- En form for scrapbog

Stribes historie

- Kommer fra skoven
- Har hørt om en fest med en masse børn og syntes det lød spændende
- Syntes der er så hyggeligt, så han har valgt at blive boende i Kildespring

Dokumentation:

Dokumentationen belyser og synliggør hverdagens oplevelser, arbejdsprocesser, børnenes spor og resultater af forløb og temaer, som har været i fokus. Den er et vigtigt visuelt element for både børn, personale og forældre, som bruges til at supplere den narrative praksis og hjælper børnene til at sætte deres hverdag i system. Erindringen er med til at fastholde børnene og give dem en fornemmelse for tid, forløb og proces. Børnenes kreative udtryk er vigtig for deres selvopfattelse og deres forståelse for hinandens følelser og forståelse af omverdenen.

Personalet anvender en opslagstavle til relevante informationer og der suppleres med dagens fortællinger i bøger, som ligger tilgængeligt for forældrene.

Personale gør brug af et "7-punktsskema, som er på et synligt sted i institutionen. Skemaet viser børnenes idéer og personalets observationer og kan være et godt grundlag til at vise den pædagogiske udvikling for den enkelte børnegruppe. Dette skema er ligeledes velegnet til at skrive årsberetningen ud fra idet skemaerne skrives over længere perioder og også indeholder evaluering af den pædagogiske indsats både i forhold til hvilket udbytte børnene fik, men også i forhold til hvilke erfaringer det pædagogiske personale opnåede. På dette skema noteres i stikord følgende:

Børnenes spor, børnenes idéer, pædagogernes tiltag, aktiviteter, erfaringsområder og mål i forhold til målsætninger.

Denne dokumentationsmetode målrettet til pædagogerne som en handlings- og evalueringsmetode, men forældrene kan ligeledes med stor fordel læse om den pædagogiske praksis i hverdagen. Skemaet er således også tilgængeligt for forældrene på store plancher.

Børns spor Børns forslag	Pædagogernes forslag	Mål	Aktiviteter	Materialer/ handlinger	Dokumentation	Evaluering Resurseforbrug
-------------------------------------	-----------------------------	------------	--------------------	-----------------------------------	----------------------	--------------------------------------

Vi tager selv billeder og evt. film af børnene, som vi bruger til dokumentation på tavler, i børnenes kufferter og på Børneintra og som viser dagens forløb eller hvilke aktiviteter, vi har lavet. Vores billeder kan også blive brugt til dokumentation af større projekter i Herlev Kommune, hvor billederne eksempelvis bruges i en afsluttende rapport vedrørende det enkelte projekt.

Endvidere bruger vi også foto og evt. videooptagelser til intern sparring, pædagogisk udvikling og supervision i personalegruppen.

Hvis der kommer en udefra kommende fotograf i institutionen, eksempelvis Herlev Bladet, vil vi informere forældrene om dette.

Der er kommet henvendelser fra forældre, som har spurgt om de må tage billeder eller optage film i institutionen f. eks til barnets fødselsdag. Bestyrelsen har besluttet, at det må forældrene gerne.

Billeder / film, der er taget i institutionen må ikke offentliggøres af forældrene, de må ikke virke anstødelige eller umiddelbart kunne misbruges af andre. Vi gør opmærksom på, at billeder og film af andre børn og personale, ikke må lægges på offentlige fora som f. eks. Face Book, Familiehjemmesider m.m.

Overgange fra vuggestue til børnehavegruppe:

Når man flytter fra vuggestuegruppen foregår det ved en fælles samling i institutionens alrum. Der synges for barnet og bydes velkommen til den nye stue ved, at barnet sidder på et særligt tæppe og "flytter" hen på et andet tæppe. Tæppernes farver symboliserer de forskellige stuer. Børnene skifter stue gerne sammen med et andet barn eller ven. Inden barnet starter på den nye stue, er der valgt en "hjælpeven", som i starten skal være behjælpelig med at vise det "nye" barn garderobe, regler og give lidt tryghed. Dette skal være til gavn for de nye børn, men også for børnehavebarnet som hermed har fået en særlig opgave at skulle indfri. Dette har en vigtig social funktion og skal være med til at styrke fællesskabet og omsorgen for hinanden. Personalet i børnehaven foreslår hvem der kan være hjælpevennen ud fra barnets relationer eller ud fra andet, der kan styrke begge børns sociale kompetencer.

Ved overgangen fra de vuggestuegruppe til børnehave introduceres forældre med et brev om hvad der berører både børnene og vigtige informationer til forældrene, når man skifter fra vuggestue til børnehave. Der tilbydes en samtale til forældrene ca. 3 måneder efter at børnene er flyttet til børnehaven.

Når man forlader institutionen enten fraflytning eller skolestart, får disse børn en bamse med barnets navn som et minde/ hilsen fra Børnehuset Kildespring. Bamsen følger med barnets bog /kufferten med til SFO.

Der henvises til "Tillæg til Rammeplanen"

Se videre under punktet "Brobygning" nedenfor under eksternt samarbejde.

Traditioner

Traditioner og højtider er givet børn en forståelse for deres kultur, for årets forløb og dermed forståelse for årstidernes forskellige indhold. Det skærper deres erindring og tidsforståelse og eksempelvis har det stor betydning for barnets identitetsforståelse, at det hvert år bliver fejret på deres fødselsdag.

På forældretavlen bliver der informeret om hvem der har fødselsdag og der bliver flaget ved indgangspartiet på selve dagen. Ved samling i den pågældende børnegruppe bliver barnet fejret med sang og "hurraråb" og barnet deler medbragt traktament ud til børnene. På legepladsen hejses flaget sammen med barnet således, at alle kan se at her der noget særligt, som begrundes, at flaget skal hejses. Forældrene opfordres til at have noget sundt med, som barnet kan dele ud. Hvis fødselsdagen fejres hjemme hos barnet, er det den enkelte børnegruppe, som inviteres og forældrerådet henstiller til at børnene ikke får søde sager fra besøget med tilbage til institutionen.

Børnehuset Kildespring har fødselsdag 1. februar og dette fejres hvert år med morgenbord for alle børn og forældre. Senere på dagen samles børnene og synger sang for "huset" og i denne anledning serveres der kagemand.

Fødselsdage i Børnehaven

Når I inviterer børn hjem til fødselsdage, er det børnenes faste gruppe, som kommer hjem til jer. Med denne ordning er det barnet legekammerater, som vil blive inviteret.

Det foregår ved at forældrene aftaler med gruppens personale, hvornår børnene skal komme. Personalet hænger derefter opslag op på tavlen ved indgangen.

Børnegruppen, som er inviteret vil lave en fødselsdagsmappe eller lignende med flotte tegninger til barnet. Det betyder, at børnene ikke selv skal have gaver med til fødselaren.

Hvis I vil invitere blot nogle enkelte børn eller give gaver, skal det foregå i privat regi; det vil sige, at fødselsdagkort, invitationer og gaver, skal sendes eller gives til jeres private adresse, således at evt. jeres barn ikke vil føle sig tilsidesat.

Når børnene holder fødselsdag i institutionen, vil barnets gruppe være med til at fejre fødselaren. På den baggrund, er det væsentligt at fremhæve, at det er fint at dele en bolle eller noget frugt ud og at det vigtigste er, at barnet har fornøjelsen af at være i centrum. Alle børn, som har fødselsdag, får en mappe med flotte tegninger.

Ligeledes, når børnene er inviteret hjem, er det ikke traktementet, som er det vigtigste for barnet, men derimod det at være i centrum og blive fejret og kunne vise sit legetøj frem til de øvrige børn.

I samarbejde med det tidligere forældreråd, er det besluttet, at når børnene har været hjemme til fødselsdag, skal børnene ikke have slikposer eller andet med tilbage til institutionen.

Årstider

Er med til at give barnet en omverdensforståelse og supplerer barnets erindring om særlige oplevelser, mærkedage og andre traditioner. Der er aktiviteter, som har sit udgangspunkt i årstiden enten ved såning, madlavning, lave syltetøj, skovture eller vinter aktiviteter i sneen.

Jul

Børnehavebørnene henter hvert år juletræ, som bliver "indviet" d. 1. december. Børnenes forældre indbydes denne dag til gløgg og æbleskiver og klipper pynt til træet sammen med børnene og derefter bliver det indviet med sang og dans om træet. Der er også Lucia optog,

som opføres af de ældste børn på legepladsen ved mørkets frembrud. Herefter dukker der traditionen tro en julemand op og deler godter ud. Sangene er både børnesange og enkelte salmer, som børnene har øvet inden.

Hele december går med at forberede os til julen med kreative aktiviteter, mindre julegaver, julebagning, spise grød, sang ved træet og hvert år skal de 3-6 årige i Ishøj Teater og se et Julestykke. I dagene op mod juleferien holdes der julefrokost med hvad der hører en julefrokost til. Der er tilgodeset lækker mad til alle børn uanset etnicitet.

Påske

I tiden op til påske bliver klippet og klistret pynt. Der laves gækkebreve og der leges på legepladsen forskellige "ægge"lege. Der serveres æg til frokost og der sås karse i sjove hjemmelavede bakker og påske giver dermed en anledning til at snakke om årstider,

Fastelavn

Alle børn er (hvis de vil) være udklædte hjemmefra og hver børnegruppe slår "katten af tønden" – Flere af de voksne er udklædte. Dette er ligeledes frivilligt. Om eftermiddagen spises der hjemmebagte fastelavnsboller og der synges sange, som der er øvet i tiden op til fastelavn. Børnene har forinden lavet/klippet pynt til fastlavnsriset og der tales om hvad man kan være klædt som

Sommerfest

Afholdes én gang årligt for forældre, børnene og deres søskende. Det er tradition, at der afholdes aktiviteter, som afspejler den pædagogiske praksis, således, at forældrene får et indblik i hvad de forskellige aktiviteter betyder for deres børn. Alle forældrene har en ret mad, som anrettes på en stor buffet. Forældrene, børn og medarbejdere spiser middag sammen og bagefter får børnene en is til dessert.

Bedsteforældredag

Hvert forår inviteres børnenes bedsteforældre til en "plante"-eftermiddag, hvor børnene sammen deres bedsteforældre planter blomster og krydderurter i institutionens krukke og plante kar. Dette gøres kort inden sommerfesten, så legepladsen er pyntet til denne dag.

Hver stue har fokus på foråret ved sammen med børnene at plante og så eks. pralbønner, solsikke og tomater for at se hvor stor og hurtigt forandringen foregår ved forskellige vækster. De får, når spirerne er tilstrækkeligt store og blevet "hårdføre" deres planter med hjem til udplantning hjemme og resten forbliver i institutionen for at kunne fortsætte snak, smagsprøver og aktiviteter omkring emnet. Heri indgår ture til skov, mosen og Kildegården. Dokumentation af disse traditioner sker ved anvendelsen af "7-punktsskemaet", fotos og ved at være opmærksomme på de spor og spørgsmål, som børnene kommer med.

F.eks. spurgte et barn "hvor kommer sneen fra?" og det iværksatte et tema vedr. sne og vejr og forsøge at lege med sne og lave sne skulpturer inden døre.

Fredagssamling

Det er fast tradition, at alle børn samles om fredagen og synger sange, sanglege og når børn skal flytte fra vuggestue til børnehave. I en stor institution, er det vigtigt for såvel børn som personale, at der er fælles aktiviteter for at styrke relationer, for at øve i at være i større sammenhænge og for at skabe en stemning af samhørighed.

Der er altid en medarbejder, som "styrer" samlingen enten med guitar eller tromme og der er sange for både de yngre og de ældre børn. Der lægges vægt på gentagelser af sange og på sjove sange for der sluttet af med sanglege og rytmiske bevægelse sange.

Når der er overflytning af vuggestuebørn, synges der særligt for disse børn og symbolsk sidder de på et tæppe i centrum af børnekredsen og flytter derefter hen på børnehavens tæppe. Hver gruppe's stue har navn som en farve og hver gruppe har et flot syet tæppe i deres egen farve. Der synges en "farvelsang" og en "go'dag" sang og børnene får deres ting fra stuen, kuffert og deres garderobekurv med til deres nye plads i børnehaven.

Idrætsdage

Der afholdes idrætsdage for alle børn og medarbejdere. Dette for at motivere børnenes lyst til fysiske lege og aktiviteter og for at børnene indbydes kan få nye lege relationer. Alle børn er en del af denne idrætsdag, det vil sige, at også kravlebørnene indgår i denne idrætsdag med "øvelser" for deres aldersgruppe. Aktiviteterne foregår på tværs af alders og børnegrupper og det betyder også, at medarbejderne kommer til at arbejde sammen i anden sammenhæng end til de daglige aktiviteter i h.h.v. børnehave og vuggestue afdelingen. Hvordan og hvilke aktiviteter er fastlagt af to medarbejdere, som er tovholdere og ansvarlige for hvert forløb.

Det tilstræbes at alle børn kommer ud at lege hver dag og børnene har da tilbud om at lege med løbicykler, cykler, løbehjul og sandlegetøj.

Nogle dage beslutter medarbejderne, at der skal være legetøjsfri dage på legepladsen for at tilskynde børnene til at anvende deres fantasi til andre lege og rollelege.

Hver fredag er der "cykelfri" dag på legepladsen med det formål at motivere til andre legemuligheder

Hver fredag i hver måned afholder børnehaven "legetøjs-dag", hvor børnene må have et stykke legetøj med hjemmefra. Det har vist sig, at der opstår nye lege og nye venskaber ved dette tiltag.

"Skolebørnenes sidste dag"

For de kommende skolebørn afsluttes deres børnehave tid hvert år med en heldags udflugt, en gallamiddag for alle børnene i børnehaven, hvor børnene selv bestemmer menuen og køber ind til den. Denne dag har børnene fint tøj på og der dækkes et særligt flot bord. Den sidste dag afholdes der "kaffe- eftermiddag" eller middag for forældrene i børnehaven for dermed at tage afsked med forældrene og børnene. Denne dag får skolebørnene deres kuffert med hjem, således at de har den med i SFO d.1. maj.

Forældresamarbejde

Et væsentligt element i samarbejdet med forældrene er information og dialog. Derfor er det vigtigt, at institutionen møder forældrene med åbenhed, og giver introduktion og information om Børnehuset Kildespring. Samarbejdet skal bygge på respekten for hinandens ansvarlighed og faglighed.

Forældresamarbejdet skal tage udgangspunkt i barnets behov, dets udvikling og trivsel med gensidig respekt og forståelse for hinandens ansvarsområder. Det betyder, at der er noget, som forældrene er bedst til og der er noget, som personalet i kraft af deres uddannelse og faglighed mestrer bedre.

Samarbejdet skal bygge på ligeværdighed, engagement og tillid.

For at give barnet og dets forældre en god og tryk start i Børnehuset Kildespring, modtages barnet efter aftale med forældrene af en medarbejder og præsenteres for institutionen, stuen og personalet. Under det indledende møde aftales der hvordan barnet skal indkøres. Under præsentationen orienteres der bl. a. om at man til enhver tid kan få aftale med personalet og kan få en samtale med personalet under rolige forhold. Derudover er det fast procedure, at forældrene tilbydes en samtale, når barnet har gået i institutionen i 3 måneder. Under denne samtale, er det vigtigt, at udover at tale om barnet, også at personalet spørger til forældrene og får en åben dialog i forhold til institutionen. Formålet med denne samtale er at fremme barnets og forældrenes opstart i institutionen. Det er væsentligt at have øje for, at et barns udvikling styrkes ved en god og fælles indsats sammen med forældrene. De professionelle har en faglig viden og forældrene har en anden viden om deres barn og at begge ved denne forpligtelse sammen skaber en helheds indsats for barnets udvikling.

Dette er vigtigt for, at den gode dialog og forståelse bevares samt at vise at dialogen lægger op til at tale om evt. problemstillinger, også selvom det kan være svært. Ligeledes giver det mulighed for klare meldinger om deres børn og deres trivsel hos os. Under samtalen aftales der en evt. plan for hvad forældrene skal og for hvad personalet arbejde med indtil næste samtale. Der kan aftales hvornår en ny samtale skal finde sted.

Og er der behov for en tolk, arrangerer personalet det.

Forældrerådet

- Hvordan er forældrerådet sammensat
- Hvordan og hvornår kan man melde sig til forældrerådet
- Hvilken beslutningskompetence er der i forældrerådet
- Hvor mange møder afholdes der om året
- Hvilke emner bliver diskuteret på forældrerådsmøderne

Forældrerådet og deres kompetencer

Der er valg til bestyrelsen hvert år i maj måned på et forældremøde. Der vælges 7 medlemmer blandt forældrene og 2 personalerepræsentanter – sidstnævnte vælges på et møde af personalegruppen. Det er kun den ene halvdel af bestyrelsen, som er på valg, da det

er ønskeligt at bevare en kontinuitet i samarbejdet mellem institution og forældreråd. Der vælges 2 suppleanter, som indtræder ved et medlems ophør eller længere fravær. Lederen er sekretær for rådet og har ingen stemmeret men er hovedansvarlig for institutionens drift og pædagogiske praksis.

Der afholdes ca. 4 møder årligt.

Der henvises til Herlev Kommunes styrelsesvedtægter.

Det er bestyrelsen i distriktet, som efter indstilling fra distrikts lederen, som fastlægger de overordnede pædagogiske principper for institutionen og godkender driftbudgettet. Større investeringer drift budget kan ligeledes drøftes og forelægges af rådet.. På møderne drøftes ting eller emner, som vedrører institutionens virke – det kan være forhold om bygninger, pædagogiske emner, skole/ institutionssamarbejde m.m. Det betyder i praksis, at det er en drøftelse af principper, som foregår i samarbejde med ledelse / personale.

Det forventes, at forældrerådet støtter og samarbejder til fordel for institutionens virke og dens børn og forældre.

Forældrerådet har tavshedspligt, hvilket betyder at hvis forhold, som er af personlig karakter, bliver behandlet fortroligt. De enkelte medlemmer har efter valget fået og læst orientering af lov om tavshedspligt.

For at sikre kontinuitet i forældrerådsarbejdet er 3-4 forældre på valg hvert andet år. rådets opgave er at være deltagende i beslutninger vedr. principper om pædagogisk praksis, politikker og økonomi. Se i øvrigt pjecen " Styrelses vedtægter for dagtilbud".

Forældrerådet og distriktets bestyrelse har gennem de sidste år bl.a. udarbejdet retningslinier for tilsyn for børn, der sover i krybber udenfor, hygiejne politik og fototilladelse.

Forældresamarbejde

- forventninger til samarbejdet
- Forældremøder
- Forældresamtaler
- Eftermiddagskaffe
- Forældrenetværk
- (bruger/tilfredshedsundersøgelser)

Forældresamarbejde/samtaler

Et væsentligt element i samarbejdet med forældrene er information og dialog. Derfor er det vigtigt, at institutionen møder forældrene med åbenhed, og giver introduktion og information om Børnehuset Kildespring. Samarbejdet skal bygge på respekten for hinandens ansvarlighed og faglighed.

Forældresamarbejdet skal tage udgangspunkt i barnets behov, dets udvikling og trivsel med gensidig respekt og forståelse for hinandens ansvarsområder. Det betyder, at der er noget, som forældrene er bedst til og der er noget, som personalet i kraft af deres uddannelse og faglighed mestrer bedre.

Samarbejdet skal bygge på ligeværdighed, engagement og tillid.

For at give barnet og dets forældre en god og tryk start i Børnehuset Kildespring, modtages barnet efter aftale med forældrene af en medarbejder og præsenteres for institutionen, stuen og personalet. Under det indledende møde aftales der hvordan barnet skal indkøres. Under præsentationen orienteres der bl. a. om at man til enhver tid kan få aftale med personalet og kan få en samtale med personalet under rolige forhold. Derudover er det fast procedure, at forældrene tilbydes en samtale, når barnet har gået i institutionen i 3 måneder. Under denne samtale, er det vigtigt, at udover at tale om barnet, også at personalet spørger til forældrene og får en åben dialog i forhold til institutionen. Formålet med denne samtale er at fremme barnets og forældrenes opstart i institutionen. Det er væsentligt at have øje for at et barns udvikling styrkes ved en god og fælles indsats sammen med forældrene. De professionelle har en faglig viden og forældrene har en anden viden om deres barn og at og at begge ved denne forpligtelse sammen skaber en helheds indsats for barnets udvikling. Dette er vigtigt for at den gode dialog og forståelse bevares samt at vise at dialogen lægger op til at tale om evt. problemstillinger, også selvom det kan være svært. Ligeledes giver det mulighed for at drøfte børnenes dagligdag og trivsel. Under samtalen aftales der en evt. plan for hvad forældrene skal og for hvad personalet arbejde med indtil næste samtale. Der kan aftales hvornår en ny samtale skal finde sted.

Dette er vigtigt for at den gode dialog og forståelse bevares samt at vise at dialogen lægger op til at tale om evt. problemstillinger, også selvom det kan være svært. Ligeledes giver det mulighed for klare meldinger om deres børn og deres trivsel hos os. Under samtalen aftales der en evt. plan for hvad forældrene skal og for hvad personalet arbejde med indtil næste samtale. Der kan aftales hvornår en ny samtale skal finde sted.

Og er der behov for en tolk, arrangerer personalet det.

For børnehavebørnens forældre og medarbejdere er der udarbejdet en "samtale-cirkel", som indgår i Tillægget til Rammeplanen og som fremover skal anvendes i institutionerne og i skole / SFO samarbejdet. Samtale cirklen tager udgangspunkt i Howard Gardner's teorier om " De mange intelligenser" og har fokus på barnets styrkesider.

Herlev Kommuneudgivet en folder – "At være forældre i Herlev Kommunes dagtilbud", som klart beskriver hvad forældre kan forvente og hvad vi som personale forventer af forældrene. Vi udleverer en velkomstfolder om Børnehuset Kildespring ved børnenes indmeldelse.

Børn i udsatte positioner

Pædagogerne har i samarbejde med hinanden og med leder fokus på børn, som kræver en understøttende indsats. Indsatsen bygges på observationer og narrative fortællinger samt på et tæt samarbejde med forældrene. Der vurderes altid med flere medarbejders perspektiv på det enkelte barn. Hvis det skønnes nødvendigt inddrages relevante personer fra PPR. Den pædagogiske konsulent informeres og kan give vejledning og sparring for det pædagogiske personale. Forældrene tilbydes vejledning og evt. handle muligheder via det tværfaglig konsultative team.

Hvis forældrene ikke ønsker denne inddragelse af andre relevante fagpersoner, er det op til leder at overveje og tage ansvar for de nødvendige handlemuligheder således at barnets trivsel altid høj prioriteres og sikres.

Der kan ligeledes søges om timer fra de pædagogiske vejledere, som efter visitation kan tildeles det enkelte barn, en børnegruppe eller til vejledning i forhold til specifikke opgaver for en personalegruppe.

Eksternt samarbejde)

- Tværfaglige sundhedsteam
- Brobygningssamarbejdet - se under "rammeplan"
- Pædagogiske vejledere
- Netværksarbejde
-

Det tværfaglige Sundhedsteam består af psykolog, sundhedsplejerske, sagsbehandler og leder og tale/hørekonsulent og fysioterapeut kan indkaldes. Det tværfaglige sundhedsteam har til formål at opspore "udsatte børn" for at kunne forebygge og tage evt. problemer i opløbet. Det betyder, at arbejdet med en tværfaglig, koordineret og målrettet indsats over for børn med særlige behov eller i forhold til børn i problemer. Dette er et dialog forum for fagpersoner målet er at personale, andre fagpersoner drøfte, hvordan en problemstilling bedst kan afhjælpes i forhold til trivsel, sundhed og udvikling.

Det tværfaglige sundhedsteam har desuden til opgave at vejlede og/eller sparre med leder/ distriktslederproblematikker fra den daglige praksis.

Brobygningsarbejdet har foregået i tæt samarbejde med skole og de øvrige institutioner i området. Der afholdes 4 årlige møder med pædagoger fra indskolingen, børnehaveklasselærerne, pædagoger fra de områdets institutioner og lederne, hvis der skal tages særlige beslutninger.

I løbet af vinteren, mødes de 5-årige børn til arrangementer, som er aftalt med institutionerne indbyrdes. Dette har til formål, at børnene kender hinanden inden skolestart. Derudover inviterer skolen til en række arrangementer, hvor børnene får kendskab til skolen og dens omgivelser.

Når skolen ved hvilke og hvor mange børn, der er optaget på skolen besøger SFO-pædagogerne børnene i institutionen og børnene besøger ligeledes SFO'en.

For de børn der skal starte på Kildegårdsskolen Øst eller Vest, er der i samarbejde med forældrene udfyldt en kompetencecirkel- skema, hvor der er beskrevet, hvilke kompetencer, legerelationer, styrkesider og andre forhold, som det er vigtigt at skolen har kendskab til for at give barnet den bedst mulige start i SFO og skole. Dette skema afleverer pædagogen fra børnehaven til indskolingen suppleret med hvad der aftalt med forældrene. For alle skolebørn er der mulighed for at afholde overleveringssamtaler, hvis det skønnes nødvendigt. På sådanne møder kan forældre, personale og evt. psykolog eller pædagogisk vejleder deltage, hvis der er særlige forhold, der taler for det.

Børnehuset Kildesprings interne brobygningssamarbejde er beskrevet under "Rammeplanen"

Pædagogiske vejledere kan der ansøges om i forhold til børn med særlige behov, børn i problemer eller til en hel børnegruppe og det betyder, at et barn eller en børnegruppe kan

få tildelt vejledning i pædagogisk praksis for at få løst en opgave, der har til formål at støtte børns trivsel.

Det overordnede formål: "er at understøtte og fastholde udvikling af inkluderende miljøer i daginstitutionerne. Miljøer, der kan imødekomme alle børn ud fra en tankegang om, at alle børn har særlige behov.

Udvikling af inkluderende fællesskaber skal i høj grad ses som en del af den forebyggende indsats med formålet at imødegå mistrivsel hos enkelte børn eller i børnegrupper".

Anerkendelse er i denne sammenhæng et vigtigt begreb, som danner rammen for enhver relation, enten det er børnene indbyrdes eller i forholdet barn/voksen.

Omdrejningspunktet for vejlederens indsats er at understøtte og udvikle kompetencer hos daginstitutionspersonalet både fagligt og personligt.

(Der henvises i øvrigt til pjecen "Pædagogiske vejleder)

Netværksarbejde blandt lederne har til formål at skabe og udvikle en professionel ledelse og udvikle den som en selvstændig disciplin. Med dette kan der optimeres en ledelsesfaglig sparring og udvikling, som rækker ud over egen institution. Der arbejdes med udvikling af ledelse af pædagogisk praksis og processer, personale og organisation.

Lederne i Herlev er opdelt i 5 netværk, som hver især er selvstyrende. De refererer til selve ledelsesmødet – de pædagogiske konsulenter og institutionschefen vedr. opgaver og udvalgsarbejde.

Netværkene har stor betydning for refleksion over egen ledelses praksis og i forhold til udvikling af pædagogisk kvalitet på Børneområdet med afsæt i Herlev Kommunes værdier, Børnepolitik, de institutions politiske målsætninger og dagtilbudsloven.

Der er udarbejdet en overordnet ramme for dette netværksarbejde, som kan læses i pjecen "Organisering og udvikling af ledelse i Herlev Kommunes Dagtilbud". Dette er udarbejdet i samarbejde med de pædagogiske konsulenter, Institutionschef og lederne bl.a. på de årlige ledelsesseminarer.

Praktiske oplysninger

Børnehuset Kildespring har en velkomstfolder, der gives til forældrene ved deres første besøg i institutionen. De vises rundt i institutionen og får en introduktion til vores praksis og hilser på hele personalegruppen. De får ved samme lejlighed en særlig introduktion til den stue, som deres barn skal gå på. I denne folder er praktiske oplysninger vedr. afhentning, legetøj, ekstra tøj, fravær m.m.

Bringe og hente:

Når et barn bliver afleveret, har både barnet og forældrene forskellige behov og tradition for hvordan dette skal foregå. Nogle børn og forældre sidder og læser en bog, andre sætter sig selv til at lave noget og nogle har brug for at vinke farvel til forældrene. Det er vigtigt, at forældrene altid siger ordentlig farvel til deres barn og personale, så både barnet og personalet ved at de er gået.

Når barnet bliver hentet er der mulighed for en kort snak med personalet om barnets dag. Det er vigtigt, at forældrene læser på tavlen dels hvad der er sket i løbet af dagen og dels hvis der er vigtige informationer om kommende ture eller arrangementer.

Det er vigtigt at sige farvel til personalet, også hvis man er på legepladsen og selvom den voksne, som er tilknyttet barnet ikke lige er til stede.

Hvis barnet en dag skal hentes af andre end forældrene, skal det aftales med stuens personale, da vi ikke udleverer barnet uden aftale. Husk altid at sige farvel til personalet på barnets stue.

Helligdage og lukkedage

Der er lukket alle lørdage og søndage og på alle helligdage. Institutionen har lukket d.24/12 og mellem jul og nytår; hvis enkelte forældre har et særligt begrundet behov for pasning på grund af arbejde, skal melde det til institutionens leder i november måned.

Grundlovsdag og dagen efter Kristi Himmelfartsdag er institutionen lukket.

Ferieafholdelse

Der henstilles til, at alle børn afholder 3 ugers ferie i perioden 1.maj til 31.september, heraf skal mindst 2 uger ligge samlet. Dette skal ske for at kunne planlægge ferieafholdelse med et minimum forbrug af vikartimer.

Mødetid

Børnene skal møde senest kl. 9.00 med mindre andet er aftalt, da vi udover planlagte ture eller aktiviteter, også tager spontant på tur, så hvis børnene møder senere, kan de komme til en tom stue. Aktivitetsgrupperne starter også kl. 9 og det er ligeledes meget vigtigt for både børn og personale ikke at blive forstyrret i aktiviteterne efter kl. 9.

Påklædning

Vi opfordrer forældrene til at give børnene praktisk tøj på. De maler, leger med ler, sjasker med vand og leger, alt sammen noget tøjet nemt bliver snavset af. Man må påregne en vis slidtage på tøjet i løbet af dagligdagen i institutionen. Institutionen kan desværre ikke påtage ansvaret for bortkommet tøj.

Børnene skal have tøj med der passer til årstiden, så de kan lege ude ligegyldigt, hvordan vejret er. Børnene skal hver dag medbringe regntøj og gummistøvler samt en tyk trøje.

Børnene skal have skiftetøj med. Selv de ældste børn kan komme til at tisse i bukserne eller blive våde.

Det vil hjælpe os og jer meget, hvis børnene har navn i al deres tøj. Meget af tøjet er samme størrelse og ens. Det er meget vanskeligt for personalet at kende forskel på det, selv børnene kan have svært ved at kende deres eget tøj.

Personalet har i samråd med forældrerådet haft emnet om børns brug af halskæder i Børnehuset Kildespring til debat og har besluttet følgende:

"Af sikkerhedsmæssige årsager skal forældrene fjerne snore fra børnenes tøj, overtøj og regntøj og anvende f. eks. velcro til lukning af tøjet i stedet. Det anbefales at anvende "halsedisser" eller elefanthuer eller at huer ligeledes lukkes med velcro i stedet for med snore."

Legetøj / smykker / snore

Hvis børnene medbringer legetøj hjemmefra, må de forvente, at andre børn også leger med det. Institutionen kan ikke påtage sig ansvaret for det, hvis det bliver væk eller går i stykker.

Hvis børnene bærer smykker, kan de gå stykker under leg eller blive væk, og institutionen kan ikke påtage sig ansvaret for dem. Det er forældrenes eget ansvar, hvis man vælger, at børnene skal bære smykker i institutionen. I tilfælde af bortkomne ejendele, er personalet behjælpelige, men da dette tager tid fra børnene, kan det være svært at afsætte tid til det. Børn må ikke bære halskæder i Børnehuset Kildespring, da disse kan være årsag til kvælning eller kraftige rivemærker på halsen. Dette gælder også hjemmelavede perlekæder. Det betyder, at beskæftigelse med perler fortsat er muligt som perleplader, armbånd, vævning m.m.

For at undgå snore på legepladsen, er snorene fra Børnehuset Kildesprings kælke fjernet. Samtidig er vi opmærksomme på, at børnene også skal have gode legemuligheder og at det fortsat skal kunne være en mulighed at lege f. eks. med sjippetove eller at hoppe i elastik. Personalet er særligt opmærksomt, når disse ting er med i børnenes leg.

Syge børn

Ifølge embedslægen må syge børn ikke modtages i institutionen. Det påpeges, at de børn, der bl.a. på grund af forkølelse ikke kan deltage på ture, eller komme på legepladsen, og ikke kan deltage i institutionens hverdag, er syge og derfor må blive hjemme.

Når et barn er sygt skal Børnehuset Kildespring informeres. Det er desuden vigtigt at informere om sygdommen, således at vi kan sætte opslag op i institutionen, så andre forældre kan være opmærksomme på eventuelle symptomer hos deres eget barn.

Et barn betragtes som sygt, når det ikke kan deltage i dagligdagen på lige fod med andre børn, har feber eller har børnesygdomme.

Hvis et barn bliver syg i institutionen, kontakter institutionen forældrene hurtigst muligt. Det gøres for at mindske smitterisikoen til andre børn, og fordi det syge barn har det bedst hjemme i fred og ro.

Vi vil også ringe et barn hjem, hvis vi vurderer, at barnets almene tilstand er dårlig. Barnet behøver nødvendigvis ikke at have høj feber, men kan være sløj, trist og pylret og derfor ikke kan klare dagen i institutionen. Nogle gange kan forældrene opleve, at barnet ikke virker syg, når det først er kommet hjem. Her er det vores oplevelse at grunden ofte er, at hjemme er der fred og ro, og en mor eller far, der kan give barnet al den omsorg og opmærksomhed det har brug for. I institutionen, er der mere larm, mange mennesker og børn, samt mange andre hensyn og behov der også skal dækkes af medarbejderne.

Skulle et barn få lus, må det først komme i institution, når det er under behandling. Skulle vi opdage lus på et barn i løbet af dagen, ringer vi til forældrene, så barnet hurtigt kan komme i behandling hjemme. Efter påbegyndt behandling må barnet gerne afleveres i institutionen igen.

Medicin

Institutionen må ikke give børnene medicin. Undtaget er børn med kronisk eller særlig sygdom, hvor det er nødvendigt at medicin gives i dagstimerne. I de tilfælde er en skriftlig og udførlig vejledning fra barnets læge påkrævet.

Forældremøder

Der er 2 faste forældremøder om året, hvor det ene er valg til bestyrelse og forældreråd og det bliver afholdt hvert år i maj måned. Det andet i løbet af efteråret. Møderne kan enten afholdes som informationsmøder, med foredragsholder, som stueforældremøder eller som workshops, hvor personalet giver et oplæg og lægger op debat og dialog.

workshops som metode er afprøvet flere gange og giver forældrene et godt indblik i daglig praksis, teori og dermed forståelse for vore valgte aktiviteter. Metoden byder ligeledes op til dialog med medarbejderne.

Efter behov eller særlige omstændigheder, kan der afholdes fyraftensmøder kl. 17-18

Der er tradition for, at der holdes en sommerfest i maj/juni og et julearrangement i starten af december, hvor forældrene deltager.

I forbindelse med temaer, som børnene har arbejdet med – ferniseringer og lignende, er der eftermiddagskaffe og hygge.

Køkkenet

I Børnehuset Kildespring tilstræbes en sund, næringsrig og økologisk kost. Her arbejder efter Herlev Kommunes retningslinier vedr. den nye madordning for børnehavebørn.

Kostplanen planlægges efter princippet, at børnene får dækket størstedelen af det daglige behov for de anbefalede næringsstoffer og at ugeplanen tilgodeser, at der spises både varieret og at nye retter introduceres for børnene.

Alle børn tilbydes fuld forplejning. Der opfordres til, at der spises morgenmad hjemme sammen med sin familie.

Mælk gives til frokost og der serveres vand til eftermiddagsmåltidet. Kun ved særlige lejligheder (fest, fødselsdage, ture m.m.) gives der saftevand eller juice, da der er højt sukkerindhold i disse produkter.

Eftermiddagsmad består af: årstidens frugt, hjemmebagt brød og grønt.

Måltiderne varieres efter årstid og kan bestå af både kold og varm mad.

Den nye madordning er blevet implementeret 1. januar 2010, de erhvervede erfaringer skal nu udmøntes i en mad og måltidspolitik.

Måltidspolitik

Indledning

Selve kosten tilberedes ud fra retningslinjerne fra Herlev Kommunes frokostordning, dvs. for så vidt muligt økologiske råvarer, sund og varieret kost ud fra "Tallerkenmodellen" og "De 8 kostråd"

Se Herlev Kommunes reviderede udgave vdr. frokostordningen.

I Børnehuset Kildespring ser vi frokostmåltidet, som en vigtig del af den pædagogiske praksis. Da frokostordningen er en del af Herlev kommunes børnepolitik, er der inkluderet et pædagogisk måltid til alle medarbejdere. Dette gør at det er muligt at give det obligatoriske frokostmåltid de ideelle rammer for at arbejde målrettet med de mange aspekter ved frokostmåltidet, som er med til at kunne give fokus både på den individuelle udvikling, de sociale relationer, kulturelle udtryksformer m.m. Alle medarbejdere har deltaget i tilvejebringelsen af denne måltidspolitik gennem et medarbejderoplæg og dialog i grupper. Det er beskrevet i nedenstående.

Før måltidet:

- Alle børnene deltager i oprydningen på stuerne, lægger voksduge på bordene. Ved højtider eller særlige dage dækkes der bord med servietter, bordpynt osv.
- Går på wc og vasker hænder. Står i kø ved badeværelserne, lærer at vente på tur og på hinanden, og være en del af det store fællesskab. Det er generelt vigtigt med en god håndhygiejne og her et tidspunkt på dagen, hvor der kan sættes fokus på det med jævne mellemrum.
- Børnene henter madvognen sammen med en medarbejder.
- Børnene har sin faste plads ved bordene.
- Borddækning:
Et barn står for borddækningen, i børnehaven dækker barnet bord for hele den gruppe barnet tilhører og i vuggestuen er det et barn til hver bord, med service og maden, og kan fortælle de andre børn om, hvad vi skal have at spise. Det er for at lære dem maden at kende, vide hvad den forskellige mad hedder og det at turde stille sig foran de andre børn og voksne og fortælle højt. Der laves et skema, der hænger på stuen, så barnet kan se, hvornår det er deres tur.
Vi har i børnehaven oplevet, at når det kun er et enkelt barn, der dækker bord, giver det mere ro i børnegruppen, frem for hvis flere børn skal gå frem og tilbage på skift og vi får på den måde en god start på frokosten.
- Under måltidet:
Det er vigtigt der er en god ro omkring spisesituationen, så børnene har en god oplevelse omkring måltidet, hvor der vil være bliver talt om maden og hvad vi ellers har oplevet. Det tilstræbes, at vi sidder i mindre grupper under måltidet. Det er vigtigt, at medarbejderne har sørget for, at borddækningen er optimal, således at medarbejderen bliver siddende ved bordet f.eks. at man ikke skal hente køkkenrulle midt under måltidet.
Det er vigtigt, at de voksne her fokus på egen andel af voksensnakken, således at fokus er på børnene og måltidet og vise det til børnene. Her vil der også være god mulighed for, at høre det enkelte barn, lære at lytte til andres fortællinger og ikke afbryde, her kan det enkelte barn komme centrum og her kan vi samtidig også styrke det store fællesskab/sociale relationer.
- Børnene hælder selv mælk/vand op, øser selv maden på tallerknerne også for, at de kan få en fornemmelse af portionens størrelse og derved få indblik i egne behov (fx hvor meget kan jeg spise, og smage på nye ting). Børnene skal spise med kniv og

gaffel eller ske, som styrker deres selvhjulpenhed og i den grad deres finmotorik. De større børn i vuggestuen skal ligesom børnehavebørnene selv smøre deres mad.

- **Bordskik:**

Alle venter med at spise til alle har fået en portion øst op. Barnet der har dækket bord, siger "vær så god". Børnene sender maden videre til hinanden, spørger efter maden og ikke bare "forlange" ved f.eks. at sige "jeg har ikke noget mælk".

Medarbejderne spiser sammen med børnene og er med til at være nysgerrige og vise entusiasme omkring nye retter, have samtaler med børnene omkring maden f.eks. "Hvor kommer kartoffelen fra?" – "Er det en grøntsag eller frugt?" osv. Medarbejderne skal være opmærksom på, at deres holdning til maden/retterne har en afsmittende effekt på børnene og at vi skal støttende omkring, når børnene får nye smagsoplevelser.

- **Efter måltidet:**

Det enkelte barn rydder op efter sig selv, dvs. tømmer deres tallerken og sætter det brugte service på rullebordet.

Det barn, der har dækket bordene, hjælper med at tørre borde af og feje gulvet.

Vuggestuebørnene lægger deres hagesmækker til vask.

Vuggestuebørnene kører selv deres vogne ud til køkkenet. Børnehavebørnene bliver nødt til at få hjælp af medarbejderne med at køre vognen ud, på grund af institutionens fysiske rammer.

Overordnet pædagogisk målsætning og praksis:

Da vi fik det fælles frokostmåltid, tog vi udgangspunkt i det, til at øge vores fokus på det større sociale fællesskab i institutionen. Det betyder at frokosten er blevet en integreret del af vores pædagogiske praksis. Det skal så ses i lyset af, at de 6 læreplanstemaer kommer i spil i vores måde, at praktisere frokostmåltidet på.

Målet er at styrke børnenes sociale kompetencer ved også at være en del af det fællesskab, der er omkring frokostmåltidet. Vi oplever desuden, at nogle børn har fået øget deres selvtillid, da de finder ud af, at de turde smage på nye retter og råvarer, at de fik overskredet nogle grænser i et trygt miljø. Derudover er det vigtigt, at medarbejderne hele tiden har fokus på at børnenes selvhjulpenhed skal styrkes og optimeres.

Vores mål er, at vi i institutionen arbejder inden for de samme rammer vedr. kost & måltids politikken, så børnene, forældrene og medarbejderne oplever, at der er en rød tråd fra vuggestue til børnehave, som kan være med til at tydeliggøre det fælles pædagogiske grundlag i institutionen.

Målet er at børnene skal opleve, at måltidet er en daglig meningsfuld begivenhed, de hver dag ser frem til.

Målet er at øge samspelet med køkkenfunktionen således at der vil være temadage/uger, hvor børnene bidrager med tilberedningen af måltidet. Under temadage/uger er der mulighed for, at kunne sætte fokus på kulturelle udtryksformer og barnets spor f.eks. et barn

har været på ferie i Thailand, så kan der laves thaimad, følge årstiderne og meget mere. Vores værdisæt tager afsæt i at være inkluderende, rammesættende i forhold til bordskik, omgangsformer, dialog samt vidensdeling og børnenes personlige kompetencer.

Dokumentation af vores måltider:

Vi taler dagligt med børnene om maden, og bruger den sproglige indfaldsvinkel. Der kan eventuelt tages billeder, af hvordan vi afholder måltidet.

Den bedste dokumentation er børnenes tilkendegivelse til deres forældre og til køkkendamen, som ugentlig hænger en madplan op og f.eks. oplever at børnene spørger til dagens menu.

Børnehuset Kildesprings kost og bevægelsespolitik

Mål:

Målet er at opnå glade, nysgerrige og motorisk velfungerende børn. Herunder på sigt at præge børnene til at kunne handle overfor egen livsstil og levevilkår.

Børnepolitikken påpeger, at sund kost, væske og fysisk aktivitet er milepæle, når det drejer sig om sundhed. Frisk luft, godt indeklima, meningsfulde udfordringer og ikke mindst gode venner er af stor betydning for børns trivsel og indlæringsevne.

Dette har stor betydning for trivsel, energi og appetit. Det har ligeledes stor betydning for barnets personlige og fysiske udvikling. Det er af højeste vigtighed, at vi som institution både har fokus på og er holdningsprægende på dette område, da den samfundsmæssige udvikling generelt er på et skråplan for alle aldersgrupper i samfundet.

Status og baggrund:

Via tidligere projekter i Herlev Kommune, er der nu mere fokus på kost, bevægelse og almen sundhed og udbyttet af projekt "Tigerspring" er nu en integreret del Børnehuset Kildesprings læreplan.

Børnehuset Kildespring har udarbejdet en kostpolitik, som sikrer at børnene bliver præsenteret for sund og varieret kost samt at sukkerindholdet i den daglige kost er nedsat til et minimum.

Vi har løbende forholdt os til Herlev Kommunes rammeplan og de institutionspolitiske målsætninger.

Der er afholdt idrætsdage, indført mere groft brød og frugt og afskaffet lyst brød, kager og saftevand i den daglige kost og forældrene bliver opfordret til at komme med et sundt alternativ i stedet for det traditionelle slik og kager til børnenes fødselsdage.

Konkrete handlinger vedr. kost

På baggrund af vore erfaringer med, at de ældste børn selv medbragte morgenmad bestående af diverse sukkerholdige produkter, er morgenmåltidet nu et tilbud til alle børn, som har behov for det. Børnehuset morgentilbud består udelukkende af sunde, sukkerfri produkter.

Køkkenassistenten følger Herlev Kommunes retningslinier for ernæring og sund kost og vil løbende blive opdateret ved kurser og møder afholdt af en økonoma fra en af Herlevs institutioner og får bl.a. derfra opskrifter til tilberedningen af frokost til vuggestuebørnene og eftermiddagsmåltidet til alle børn. Tilbuddet af grønt og frugt følger årstiden. Der lægges vægt på, at der spises varieret kost.

På flere forældremøder har sund kost og (og dengang også om madpakkens indhold) været på dagsordenen både som workshop og som et særligt oplæg med en kostvejleder. Vi har fortsat stor inspiration derfra og bruger denne viden i den nye madordning.

Forældrene opfordres til at medbringe sundt "snack" og andre ikke sukkerholdige produkter til børnenes fødselsdage. Til arrangementer i Børnehuset Kildespring serverer vi nu frugt og andet anrettet på spændende måder efter forslag fra førnævnte foldere.

Der arbejdes målrettet med, at der er en god stemning omkring bordet og at der er god tid til at indtage måltidet. Der lægges ligeledes vægt på, at der konverseres om maden, børnenes dagligdag og om hvad der optager børnene i almindelighed. Intentionen er, at hvis måltidet foregår under hyggelige og rolige forhold, vil børnene også spise og smage på maden af lyst. Børnene deltager i borddækningen.

I sommerhalvåret tilberedes der pølser og snobrød på bål. Dette skal ses som et supplement til at måltidet kan være en anden oplevelse i det fri. Ligeledes holdes der også "picnic" på legepladsen og på ture.

Børnehavebørnene bliver inddraget i indkøb, madlavning og i beslutning af hvad retten skal bestå af, når børnehaven har særlige arrangementer.

Kostpolitikken står beskrevet i Børnehuset Kildesprings velkomstfolder og i Børnehuset Kildesprings pjece "Når dit barn bliver 3 år".

Læreplanen beskriver forhold vedrørende måltider, kost og sundhed.

Vi anser, at disse handlinger pt. er fyldestgørende for Børnehuset Kildesprings målsætning og pædagogiske praksis.

Personalet evaluerer på p-møder og på stuemøder læreplanens indhold løbende, halvårligt og helårligt samt sammen med Børnehuset Kildesprings bestyrelse.

Bevægelsespolitik

Mål:

Målet er at opnå glade, nysgerrige og motorisk velfungerende børn. Herunder på sigt at præge børnene til at kunne handle overfor egen livsstil og levevilkår.

Børnepolitikken påpeger, at sund kost, væske og fysisk aktivitet er milepæle, når det drejer sig om sundhed. Frisk luft, godt indeklima, meningsfulde udfordringer og ikke mindst gode venner er af stor betydning for børns trivsel og indlæringssevne.

Status og baggrund

Via krop og bevægelses kompetencepædagogerne, er der nu mere fokus på bevægelse og almen sundhed. I læreplanen står beskrevet, at børnene skal have mulighed for at opleve glæden ved deres krop og ved at være i bevægelse.

De skal støttes i at videreudvikle kroppens funktioner og bevægelser i både fri leg og tilrettelagte fysiske udfordringer. Vi støtter, opfordrer og guider børnene i at blive motorisk selvhjulpne.

Vi lægger vægt på, at vi som voksne er gode rollemodeller overfor børnene i forhold til at være deltagende og engagerede. Det er vigtigt, at aktiviteterne sker under rammer, hvor det både er sjovt at deltage og at det foregår på frivillighedens præmisser. Samtidig skal vi som personale have øje for at motivere eventuelle inaktive børn.

På forældremøder har der været fokus på det at bevæge sig i dagligdagen ved workshops samt at børns motoriske udvikling er et fast punkt under forældresamtaler.

Konkrete handlinger:

Vore aktiviteter er så rummelige, at alle kan være med og vi tilpasser ligeledes aktiviteterne efter børnenes formåen.

Der afholdes fredagssamling for hele institutionen med sanglege og med bevægelse.

Der afholdes bevægelseslegesdage flere gange om måneden.

Børnene inspirerer personalet og de ældre børn "opfinder" nye måder at bevæge sig på under leg.

Der er mange muligheder for at bruge kroppen på vores legeplads, som er anlagt som en motorisk udfordrende legeplads bl.a. :

- Balance på træstammer
- Gode muligheder for cykling
- Ujævnt terræn
- Bakke
- Gynger
- Klatrestativ
- Boldspil
- Gangbrædder / gåski
- Plads til at løbe
- Klatre i træer

Derudover tager vi på ture, f.eks. i skoven, hvor vi løber, klatrer og balancerer.

Vi går ture med de yngste børn og er begyndt så småt at lave rytmik.

Børnene klatrer selv op på triptrapstole, taburetter og pusleborde.

Hvad gør vi for børnene:

- Lærer bevægelser til sange – de bruges også til nonverbal kommunikation.
- Øver rytme og takt.
- Bevægelses og rollelege giver mulighed for nye måder at bruge kroppen på, giver inspiration

- Leg på legepladsen giver motion, glæden ved bevægelse, det styrker muskler, koordination, balance osv.
- På ture får de nye udfordringer og oplever nyt terræn. Og de får motion, når vi går, og vænner sig til det.
- Bevægelseslege giver kropsbevidsthed og læring om egen formåen og muligheder.
- Når børnene får lov til selv at bruge deres krop giver det selvtillid, succesoplevelser og kropsbevidsthed.
- Ved at f.eks. male med hele kroppen lærer de at bruge kroppen på en anden måde. Det stimulerer sanserne og giver bevidsthed om andre dele af kroppen.
- De finmotoriske aktiviteter styrker øje-hånd koordination og de lærer eller øver sig på færdigheden og tilegner sig nye kompetencer.
- Ved at tegne sig selv lærer børnene hvordan de ser ud og at sætte ord på det.
- Når vi måler og vejer, snakker sund mad o. lign. får børnene bevidsthed om at krop og sundhed hænger sammen.

Succeskriterier

Når vi oplever, at vi oftere tager initiativ til flere fysiske aktiviteter både inden og udenfor og oftere anvender de rekvisitter, vi allerede har.

Fokuspunkter.

Vi ønsker mere krop og bevægelse i hverdagen. Grunden til at vi har valgt dette fokusområde er, at det er vigtigt tidligt at få grundlagt gode vaner for at være aktiv, så børnene får og oplever glæden ved at bruge deres krop.

Vi vil gerne se, at børnene har lyst til og glæde ved aktiviteterne og at de tilegner sig nye motoriske kompetencer samt at de spontant udnytter muligheder, redskaber og aktiviteter, som vi har inspireret dem til.

Sikkerhedsarbejde

- Legeplads
- Hygiejne
- Arbejdspladsvurdering(APV)

Legepladsen:

En gang årligt kommer chefen for "Park og vej" Michael Otterstrøm og gennemgår legepladsen sammen med sikkerhedsrepræsentanten og lederen. Der laves aftaler, om hvilke tiltag og evt. ændringer, som skal gennemføres og hvilke opgaver, som skal udføres af gartneren.

Hygiejne:

På alle stuer er der adgang til spritbeholdere, så medarbejderne kan spritte deres hænder hver gang de har behov for det.

Alle børn og voksne vasker hænder før hvert måltid, når de kommer ind fra legepladsen og efter hvert toilet besøg.

Puslebordet bliver sprittet af efter hvert barn har fået en ren ble.

Sengetøjet bliver skiftet en gang om måneden.

Vask af legetøj sker efter behov.

Der arbejdes efter gældende regler om hygiejne, som beskrevet i " Retningslinjer for dagtilbud"

Arbejdspladsvurdering(APV):

Denne udarbejdes hvert andet år med samtlige medarbejdere. Det lokale sikkerhedsudvalg (sikkerhedsrepræsentanten og lederen) og gennemgår skemaerne. Ud fra disse beslutter vi på et personalemøde hvad det for tiltag vi skal gøre i den næste periode.

Brandplan og evakuering er gennemgået med brandinspektør og sikkerhedsgruppen og er efterfølgende gennemgået i personalegruppen. Hver gang nye medarbejdere ansættes, gennemgås proceduren for brand og evakuering af sikkerhedsrepræsentanten

Alle medarbejdere har været på et livreddende 1. hjælps kursus hvert andet år..